

Enviromentální výchova
obor: Vychovatelství

Barbora Šišková

PROSINEC

Téma: Zvířata

Hodonín, 13.3.2019
UČO: 482006

Obsah

Vánoční stromeček pro zvířátka	3
Zimní hostina.....	4
Stopování zvěře.....	5
Příloha č.1	6
Pohádka	6

Vánoční stromeček pro zvířátka

Tato aktivita prohlubuje vztah k přírodě tím, že zlepšujeme zvěři podmínky pro přežití zimy a zároveň trávíme v přírodě čas i když je ne vždy příjemné počasí.

Doba: do 1 hodiny

Věk: mateřská školka, 1. stupeň ZŠ

Pomůcky: potrava, provázek, nůžky

Místo: kdekoliv v přírodě

Vzdělávací cíl: kombinace kognitivního, afektivního a psychomotorického cíle

Popis aktivity:

S dětmi vyjdeme do přírody a vezmeme si s sebou pořádnou zásobu dobrot pro zvířátka - jablka, mrkve, kukuřici, sušené pečivo. Cestou si budeme vyprávět o tom, jak v prosinci některá zvířátka uléhají k zimnímu spánku a jiná chodí po lese a shání si potravu. Když dojdeme k vhodnému stromku, rozbalíme pytel s potravou a děti dostanou za úkol ozdobit „vánoční stromeček“ pro zvířátka. Ke zdobení odvyprávím pohádku, která jen potvrzuje, jak je v zimě pro zvířátka obtížné sehnat potravu a naplnit si břicha. S dětmi shrneme, kde můžeme zvířátkům nechávat potravu - ptáčkům do krmítek, savcům do krmelců, nebo na stromky.

Zimní hostina

Tato aktivita má za úkol pochopit složitost shánění potravy pro zvěř v nepříznivých podmínkách, které s sebou zima přináší.

Doba: 1 hodina

Věk: mateřská školka, 1. stupeň ZŠ

Pomůcky: nádobka

Místo: les

Vzdělávací cíl: kombinace kognitivního a psychomotorického cíle

Popis aktivity:

Cestou do lesa si s dětmi povíme o životě zvířat v zimě, o tom, co potřebují pro přežití – potrava, voda, úkryt. Povíme si o zimním jídelníčku zvěře a tom, jak jim můžeme jako lidé přilepšit. Na keřích můžeme najít různé bobule, pod stromy naopak suché plody (ořechy, žaludy, kaštiny atd.). Zvířátka se mohou živit také kořínky, kůrou nebo jehličím. Ptáčci si zase smlsnou na červech a larvách.

Když dojdeme na vhodné místo, řekneme dětem, že se staly zvířátka. Rozdělíme jim jednotlivé role – srna, jelen, liška, zajíc, veverka atd. Zvířátka se rozhodla, že si uspořádají vánoční hostinu a každý na ni donese něco dobrého k snědku. Když děti narazí na vhodnou potravu, vezmou si do nádobky malý vzorek. Po půl hodině se s dětmi sejdeme na vhodném místě a ukážeme ostatním, jaké úlovky máme.

Po uspořádání lesní hostiny si s dětmi popovídáme, kde potravu našly a jak těžké bylo ji získat.

Zdroj: jdeteven.cz

Obrázek 1: Příklad zimní potravy (autor: Barbora Šišková, 2019)

Stopování zvěře

Tato aktivita rozvíjí pomocí stopování známek výskytu zvěře výzkumné a badatelské dovednosti dětí.

Doba: 45 minut

Věk: 1. stupeň ZŠ

Pomůcky: průvodní list s pobytovými znameními, lupa, tužka, papír

Místo: les, pole

Vzdělávací cíl: kombinace kognitivního, afektivního a psychomotorického cíle

Popis aktivity:

K pozorování zvěře v přírodě nám nejvíce pomáhá náš zrak, ale můžeme využít i náš sluch, případně čich. Vidět v lese během dne nějakého savce není vůbec jednoduché, a proto se je pokusíme vystopovat. S dětmi si zahrajeme na detektivy a pokusíme se zvěř nalézt. Pokud bude již napadlý sníh, bude to snazší.

S dětmi vyrazíme do přírody (do lesa, na pole). Když dojdeme na vhodné místo, rozdělíme děti na menší skupinky, rozdáme lupy, tužky a papíry. Menším dětem dáme listy s pobytovými znameními lesní zvěře, aby pro ně bylo hledání snazší. Každá skupina dostane určitou část lesa, kterou budou po určitou dobu prozkoumávat a hledat pobytová znamení – stopy, okusy, peříčka, trus, hnízda, příbytky, zbytky potravy. Větší děti si své nálezy zaznamenají, případně zakreslí na papír. Ty menší si nalezené stopy označí na své pomůcce.

Po uplynutí času se všichni opět sejdeme na určeném místě a podělíme se s ostatními o své poznatky a objevy. Z nalezených pobytových znamení se pokusíme sestavit každodenní život savců v zimním období.

Zdroj: www.jdeteven.cz

Příloha č.1

Pohádka

Jednou ráno vyběhl srneček Tonda ze svého pelíšku v houštině a vykulil očka. Svět kolem něho přes noc změnil barvu. Zmizelo věčně zelené jehličí, duby měly místo listů bílé polštářky, pod nimi nebyly vidět žádné žaludy. I místo trávy byly nyní na zemi bílé peřinky.

"Sníh, napadl sníh," zaradoval se Tonda a hned zkoušel, jak se v něm běhá, skáče a taky se klouzal. To, když náhodou šlápl na zasněženou zamrzlou kaluž vody a uklouzly mu nožky. Zprudka si sedl na zadeček, až se mu hlava zatřepala. Chvilku překvapeně koukal kolem sebe, pak se zasmál a vyskočil. "Majdalénko, Majdalénko, pojd' se taky sklouznout! Ale Majdalénka se na srnečka usmála a řekla: „Nemůžu, Toníku, musím pořádně uklidit a vyzdobit domeček, budou přece Vánoce! “Tonda se rozběhl k borovici, ve které bydlí skřítek Borýsek. "Borýsku, pojd' se podívat, napadl sníh! "Ale nikdo mu neodpověděl. Borýsek nebyl doma. Šel Majdalénce uříznout ty nejhezčí borové větvičky na vyzdobení domečku. Srneček Tonda zesmutněl. Nikdo si s ním nechce hrát. Myšky jsou schované pod sněhem, zajíčkové se taky někde zachumlali, co bude dělat? Pak najednou povyskočil a rozběhl se z lesa ven. Podívá se, co dělá pejsek Ferda. Slyšel už z dálky radostný štěkot, a tak byl zvědavý, co to ten Ferda provádí. Doběhl na kraj lesa, schoval se za keřik, aby ho nebylo vidět a pak opatrně vykoukl.

Ferda běhal po zahradě a štěkal. A nebyl sám. Za plotem u souseda měl kamaráda Bertíka. Závodili, kdo doběhne první kolem plotu na konec zahrádky, vítěz vždycky zaštěkal, počkal na kamaráda, oba se otočili a pelášili zpět. A tak si hráli a závodili a bylo jim spolu veselo. Srneček je pozoroval a trochu záviděl. Všechna lesní zvířátka byla schovaná před sněhem a mrazem a on byl za plotem tak sám. Díval se, dokud oba pejskové na sebe nezaštěkali na rozloučenou a každý se rozběhl k domu svých lidí. Tonda se zklamaně otočil a vracel se do lesa. Tolik by se chtěl s Ferdou a Bertíkem hrát, běhat s nimi a skotačit ve sněhu. A tak šel kolem velkých zasněžených křovin, trochu si stýskal a moc nedával pozor kolem sebe. Ani si nevšiml, že pod křovím se klepe zimou malý zajíček, po větvičkách poskakují rozčepýření vrabci a hudrují si. V tom bum. Zakopl kopýtkem o kámen schovaný pod sněhem a čumáčkem vrazil do větvi. Ty se roztráslly, vrabčáci houfem vzlétli a sníh se sypal přímo na malého zajíčka. "Čim, čim, co děláš, ty nepozoro," hubovali vrabci. "Čimčarára, čim čim, podívej se, podívej, zasypal jsi zajíčka!" „Já jsem tady,“ hrabal se z pod sněhu zajíček. „Já jsem se neztratil. Já mám jenom hlad,“ trochu pofňukával. „My taky, my taky,“ sborem se přidali vrabci a zanařikali: „Nikde nejsou semínka, nikde už nejsou bobulky, všechno jsme sezobali. Čim, čim, čimčarára, čim zaplníme bříska?“ Srneček na ně koukal a najednou si uvědomil, že má taky prázdné bříska. Od rána běhal, poskakoval a teď dostal velikánský hlad. A všude kolem jen sníh a mráz. Co teď? „Zeptáme se Majdalénky,“ vyhrknul Toník. A už se rozběhl k Majdalénčinu domečku. Vrabčáci v houfu letěli za ním, poslední poskakoval zajíček.

„Majdalénko, Majdalénko!“ Majdalénka vykoukla z okénka a ptala se: „Copak se stalo? Proč mne voláš, Toníku?“ „Majdalénko, Majdalénko, porad' nám. Máme všichni takový hlad, všechno zobání, větvičky a travička je schované pod sněhem. Máme hlad,“ stěžovali si vrabčáci a Tonda. „Pan hajný nám donesl do krmelce seno a žaludy, ale veliký kanec Bořivoj nás tam nechce pustit,“ žaloval zajíček. „No to je nadělení,“ spráskla ruce Majdalénka. "Co teď budeme dělat? Já musím počkat na Borýska, až mi přinese borové větvičky!" Toník přešlapoval, přemýšlel a pak najednou vyhrknul: „Majdalénko, já už vím,“ a radostí si poskočil. „U chaloupky, tam, kde bydlí pejsek Ferda, tam mají krmítko pro ptáčky.“

Do vrabců jako když střelí, frrr, a už letěli zpět. Přiletěli k domku, posadili se svorně na plot a radostně čimčaráli: „Je tu ptačí krmítko, je tady, čim čim.“ A už jeden po druhém přilétali ke

krmítku. Jenže ouha. Krmítko bylo prázdné. Sýkorky a kosové už všechna zrníčka vyzobali. Vrabčáci jeden po druhém opět usedali na plot a znovu zanařikali: „Čím zaplníme břicho? Čím, čím, čímčarára, čím?“ A dělali takový rámus, až je uslyšela sýkorka modřinka. Posadila se na střechu krmítka a zacvrlikala: „Popletové, to musíte zaťukat!“ „Zaťukat?“ divili se vrabci. „Kdepak máme zaťukat a čím, čímčarára, čím?“ Sýkorka jim to ukázala. Sedla si na okno a zaťukala zobáčkem na sklo. Ťuk, ťuk, a pak ještě jednou – ťuk, ťuk. Okno se otevřelo a vykoukla babička: „Kdopak to ťuká? Ach tak, sýkorka, v krmítku už nejsou semínka?“ A vyšla na dvorek, dosypala různá semínka a zrní pro vrabce, sýkorce pověsila na provázek lůj a popřála: „Dobrou chuť, ptáčekové.“ Vrabci zobali, až jim semínka ze zobáčků padala. Sýkorka si sedla na lůj, houpala se a občas taky uzobla. Tonda se zajíčkem z dálky za plotem jen smutně přihlíželi a v břichu měli prázdnou. Najednou vrabci frf, a opět seděli na plotě. Na dvorek vyšel dědeček a za ním vnouček Honzík. Naložili na sáňky různé balíčky a vydali se do lesa. Nohy se jim bořily do hlubokého sněhu, dědeček sáňky táhl a Honzík mu pomáhal. Srneček byl tak zvědavý, kam jdou a co budou v lese dělat, že úplně zapomněl, že má vlastně hlad. Dědeček s Honzíkem se zastavili na kraji lesa a oprášili malý smrček od sněhu. Toník se zajíčkem se schovali opodál a koukali. Co to tam ti dva budou dělat? To bylo překvapení. Honzík vybalil mrkvičky, jablíčka, kukuřici, kousky zelí a všechno to s dědečkem pověsili na smrček. „Dědo, to budou mít zvířátka hezký vánoční stromeček,“ radoval se Honzík. A pak vytáhl ze své kapsičky ještě jeden balíček. „A, dědečku, ještě jim tam pověsíme perníčky, jsou moc dobré, ty jim budou taky chutnat.“ „Perníčky?“ podivil se dědeček. „Ale, Honzíku, perníčky zvířátka nejedí, mohlo by je bolet břicho.“ Honzík zesmutněl. Perníčky mu tolik chutnali, chtěl se o ně se zvířátka podělit. Děda na něho koukl, pousmál se pak povídá: „Tak víš co? Pár jich tady taky pověsíme. Třeba si pro ně přijde nějaký lesní skřítek.“ „A nebo víla, že, dědečku.“ Ještě si stromeček pořádně prohlédli, aby se ujistili, že se zvířátkům bude líbit a šli spokojeně domů. Jen Honzík se pak ještě jednou ohlédl a všechny je uviděl. Srnečka Tonda, jak si pochutnává na jablíčku, zajíček chroustal mrkvičku a taky – nebo se mu to jen zdálo? Za stromkem stál opravdový lesní skřítek. Usmíval se a v ruce držel perníček. Dědečkovi s Honzíkem pod nohama vrzal sníh. Začalo s stmívat, na obloze se objevily první hvězdičky a nad kopcem vycházel velikánský měsíc. Někde z dálky zněly zvonečky, někdo potichoučku zpíval koledy. Byl Štědrý večer.

Libuše Křapová, *Pohádky pro Honzika 3.: Zimní pohádka* [online], 16.12.2014 (citováno 13.3.2019). Dostupný z: <https://www.i60.cz/clanek/detail/10081/pohadky-pro-honzika-3-zimni-pohadka>